

Skjøtselsplan for Mostranda, Færder kommune, Vestfold

Oppfølging av slåttemark som utvalgt naturtype

Anders Thylén

Skjøtselsplan for Mostranda, Færder kommune, Vestfold

Forfattere: Anders Thylén

Publisert: 17.01.2024

Antall sider: 42 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Thylén, A. 2024-016. Skjøtselsplan for Mostranda, Færder kommune, Vestfold. Oppfølging av tradisjonell slåtteåker som utvalgt naturtype. Biofokus-rapport 2024-016. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Fukteng og dam / Beite i tørrbakker / Maria nøkleblom / Sandskrenter / Kant med blodstorkenebb. Foto: Anders Thylén

Biofokus rapport 2024-016

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-320-6

Gaustadalléen 21

NO-0349 OSLO

Org.nr: 982 132 924

post@biofokus.no

www.biofokus.no

Forord

Skjøtselsplanen for Mostranda i Færder kommune er utarbeidet av Biofokus på oppdrag fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Skjøtselsplanen gir faglig funderte anbefalinger for restaurering og skjøtsel av den trua naturtypen slåttemark, og er i samsvar med handlingsplanen for Utvalgt naturtype slåttemark. Den baserer seg på feltbefaring og tidligere data om området.

Planområdet grenser i sør til Færder nasjonalpark. De nærmeste arealene var tidligere vernet som Moutmarka naturreservat. Det finnes fra før en forvaltningsplan for Moutmarka (Røsok, 2010), og et par av lokalitetene i området berøres også av den planen.

Rapporten er delt inn i to hoveddeler. Første del gir en kort beskrivelse av slåttemark på Østlandet. Andre del er rettet mot den som skal utføre skjøtsel og forvaltningen, og omhandler naturgrunnlaget og dagens drift i området, samt beskrivelsen av konkrete restaurerings- og skjøtselstiltak innenfor lokalitetene.

Som vedlegg finnes en beskrivelse av de verdifulle naturtypene som inngår i drifta. Den genererer i hovedsak informasjon rettet inn mot forvaltning, inkludert søkbare egenskaper for området i Miljødirektoratets naturbase.

Biofokus takker Statsforvalteren ved Hanne Thoen for godt samarbeid i prosessen med skjøtselsplanen.

Oslo, 17. januar 2024

Anders Thylén

Slåttefukteng sørøst i området.

Innhold

1	Slåttemark på Østlandet	5
2	Skjøtselsplan for Mostranda	8
2.1	Innledning	10
2.2	Hensyn og prioriteringer	13
2.3	Tradisjonell og nåværende drift	13
2.4	Aktuelle erfaringer med skjøtselen	14
2.5	Artsmangfold og eventuelle observerte endringer	14
2.6	Mål for verdifull slåttemark	16
2.7	Restaureringstiltak	17
2.8	Skjøtselstiltak	17
2.9	Oppfølging av skjøtselsplanen	19
3	Kilder	20
	Vedlegg	21
	Bilder	21
	Naturtypelokaliteter	26
	Artsliste	34
	Tiltakslogg, grunneiers/drifters notater	40
	Overvåkning, log	41

1 Slåttemark på Østlandet

Tradisjonelle slåttemarker er naturenger i inn- og utmark med ville plantearter, som har blitt slått for å skaffe vinterfôr til husdyra. Slåttemarkene ble gjerne slått seint i sesongen, etter at de fleste plantene hadde blomstra og satt frø. De er ofte overflaterydda for stein, men har i mindre grad vært oppdyrket og tilsådd i seinere tid, og er ikke- eller i liten grad gjødsla. Slåttemarkene har tradisjonelt vært høstbeita og kanskje også vårbeita. Hvordan slåttemarkene har vært skjøttet varierer imidlertid fra sted til sted.

Slåttemarkene er ofte urterike (blomsterrike), og omtales gjerne som «blomsterenger». De huser også ofte et stort mangfold av insekter. Artssammensetningen i slåttemarkene kan variere mye på grunn av forskjeller i jordsmonn, høyde over havet m.v. Etter fuktighetsforholdene skilles det mellom tørreng, friskeng og fukteng.

I tørr-friskengene på Østlandet vokser vanlige arter som grasene gulaks og engkvein, samt bleikstarr, ryllik, blåklukke, tepperot, øyentrøst, gjeldkarve, smalkjempe, tiriltunge, hårsveve, småengkall, prestekrage, engtjæreblom, engnellik, storblåfjær, hvitmaure, rødkløver, engknoppurt og rødknapp, men også sjeldnere arter som den trua arten solblom.

To enger i Flesberg. Over: Tørreng med engtjæreblom, prestekrage, gulaks, tiriltunge, stemorsblom. Bildet t.h viser kattefot som ofte vokser tørt og på grunnlendt mark. Under: rikere og friskere eng med brudespore, hjertegras (bilde t.h), harerug, blåfjær, småengkall, rødkløver, gulaks, fuglevikke, tepperot m.m. Alle foto: Ellen Svalheim.

Hvis jordsmonnet har litt kalkinnhold kan man også finne gulmaure, vill-løk, flekkgrisøre, vill-lin, flekkmure, rundskolm, fagerknoppurt, dunkjempe, smalfrøstjerne, marianøklebånd, orkideer som brudespore og hvitkurle, grasarter som dunhavre og hjertegras samt den lille bregnen marinøkkel. Også den sørlige orkideen søstermarihånd kan inngå i slike enger. I seterområdene tilkommer fjellarter som fjelltimotei, setermjelt, blåmjelt, fjellbakkestjerne, fjellfiol og fjellnøkleblom.

Stølsvoll i Valdres med prestekrage, blåklukke, småengkall, fjellgulaks og ulike marinøkler. I seterområdene vokser gjerne engarter fra lavlandet sammen med fjellplanter som fjelltimotei (t.h.). Begge foto: Ellen Svalheim.

I frisk slåttemark (dvs. litt fuktigere eng) vokser relativt høyvokste arter som skogstorkenebb, hvitbladtistel, rød jonsokblom, enghumleblom, og ballblom, men også lavere arter som gulaks, ryllik og harerug vokser der. Litt kalkkrevende arter som skogmarihånd og stortveblad kan forekomme, og i fjellet kommer arter som svartopp til. Fuktenger domineres gjerne av gras- og starrarter samt vanlige arter som enghumleblom og myrfiol. Hanekam kan også være et karakteristisk innslag. Hvis fuktenga er kalkpåvirket kan man finne mer krevende arter som stortveblad.

Frisk- fuktig eng i Kongsberg kommune med bl.a. ballblom, skogstorkenebb, enghumleblom, engsyre. T.h.: I fuktige enger på Østlandet vokser gjerne hanekam. Foto: Ellen Svalheim.

Mange gamle slåttemarkar brukes i dag til beite eller er grodd igjen. «Tradisjonelle» slåttemarkar har derfor blitt svært sjeldne og det er spesielt viktig at gjenværende slåttemarkar holdes i hevd. Generelle restaurerings- og skjøtselstiltak er omtalt i veiledningsheftet (E. Svalheim et al., 2018), og konkrete råd for skjøtsel av din lokalitet beskrives i denne skjøtelsplanen. Nærmere omtale av ulike plantearter fra engene finnes i Bondens kulturmarksflora for Østlandet (Bele et al., 2011). Mye av denne teksten om slåttemark på Østlandet er hentet fra den.

2 Skjøtselsplan for Mostranda

GRUNNEIER: Oslofjordens friluftsråd m.fl.		ANSVAR SKJØTSEL:		LOKALITETSVERDI I NATURBASE ¹ : BN00127978 – A BN00063018 - A BN00127979 – B BN00127976 – B BN00127981 – B BN00127980 – B BN00127977 – C
DATO UTARBEIDING AV 1.SKJØTSELSPLAN: 15.01.2024		DATO BEFARING (1.SKJ.PL.): 30.06.2022		
DATO REVIDERING: -		DATO BEFARING (REVIDERING): -		
KONTAKT MED GRUNNEIER/BRUKER (TELEFON, BEFARING, EPOST MM): Foreløpig kun dialog med Statsforvalteren				
1.SKJØTSELSPLAN UTFORMET AV: Anders Thylén REVIDERT UTGAVE UTFORMET AV: -				FIRMA: Biofokus
UTM SONE LOKALITET(ER): 32 W	NORD: 6549300	ØST: 579900	GNR./BNR.: 244/7, 244/28, 244/30, 244/37, 244/44, 244/45, 244/71, 244/74, 244/75, 244/100, 244/101	
LOKALITET:		NÅVÆRENDE AREAL PÅ SKJØTSELSPLAN-/NATURBASE LOKALITET:	AREAL (ETTER EVENTUELL RESTAURERING):	
BN00127978 (A-verdi) - Slåttemark		1,8 daa.	2,5 daa	

¹ Verdisettingen er definert etter DN Håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning, 2007) og faktaark for slåttemark, utformet av Ellen Svalheim (E. J. Svalheim, upubl) .

BN00127976 (B-verdi) - Slåttemark	0,41 daa	0,41 daa
BN00127979 (B-verdi) - Slåttemark	0,94 daa	0,94 daa
BN00127980 (B-verdi) – Engpreget erstatningsbiotop	0,61 daa	0,61 daa (men mulig å restaurere mer)
Flere lokaliteter med naturbeitemark: BN00063018 (A-verdi), BN00127981 (B-verdi), BN00127977 (C-verdi)		
DEL AV VERNEOMRÅDE: Området grenser til Færder nasjonalpark (tidligere Moutmarka naturreservat). HVILKET VERN: -	DEL AV UTVALGT KULTURLANDSKAP: nei	

2.1 Innledning

Området ligger helt sør på Tjøme i Færder kommune, på vestsiden ved Mostranda/Norildsand. Det er et småkupert kystkulturlandskap med enger, rygger av strandberg og partier med kratt. Berggrunnen er fattig, bestående av monzonitt (larvikitt) (NGU, 2024a), men området preges av forholdsvis kalkrike strandavsetninger (NGU, 2024b). Her finnes alt fra rullesteinpartier til fin skjellsand. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og svakt oseanisk seksjon (O1) (Moen, 1998).

Området har vært kartlagt i flere omganger. DN13-registreringer i området sør på Tjøme er i hovedsak fra 2008-2009, dels i forbindelse med oppdatering av naturtypekartet for daværende Tjøme kommune (Abel et al., 2009) og dels i forbindelse med forvaltningsplanen for Moutmarka naturreservat (Røsok, 2010). Stort sett hele Tjøme, inkludert Mostranda-området, ble i 2021 kartlagt for naturtyper etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2021). Ved denne kartleggingen ble det registrert en stor lokalitet med naturbeitemark i området, noenlunde tilsvarende tidligere DN13-kartlegginger. Statsforvalteren var imidlertid usikre på om denne kartleggingen hadde fanget opp alle relevante lokaliteter i området. Biofokus fikk dermed i 2022 i oppdrag å gjøre en kvalitetssikring av de tidligere registreringene, og registrere ev. nye lokaliteter. Kartleggingen ble gjort etter DN-håndbok 13, og alle lokaliteter er oppdatert i Naturbase (Miljødirektoratet, 2024).

Ved kartleggingen i 2022 ble det, i tillegg til revidering av tidligere kartlagt naturbeitemark, registrert seks nye naturtypelokaliteter, se figur 1 og tabell 1. Av disse var tre lokaliteter slåttemark, to lokaliteter naturbeitemark og en engpreget erstatningsbiotop (artsrik plen/veikant). Av slåttemarkene ble én lokalitet med slåttefukteng vurdert som svært viktig (A-verdi) og to andre lokaliteter som viktige (B-verdi). Alle tre har dermed status som utvalgt naturtype. Slåttemark er rødlistet som en kritisk truet naturtype (CR) og naturbeitemark som en sårbar naturtype (VU) rødlistede naturtyper (Artsdatabanken, 2018)

Tabell 1. Naturtypelokaliteter ved Mostranda etter kartlegging i 2022.

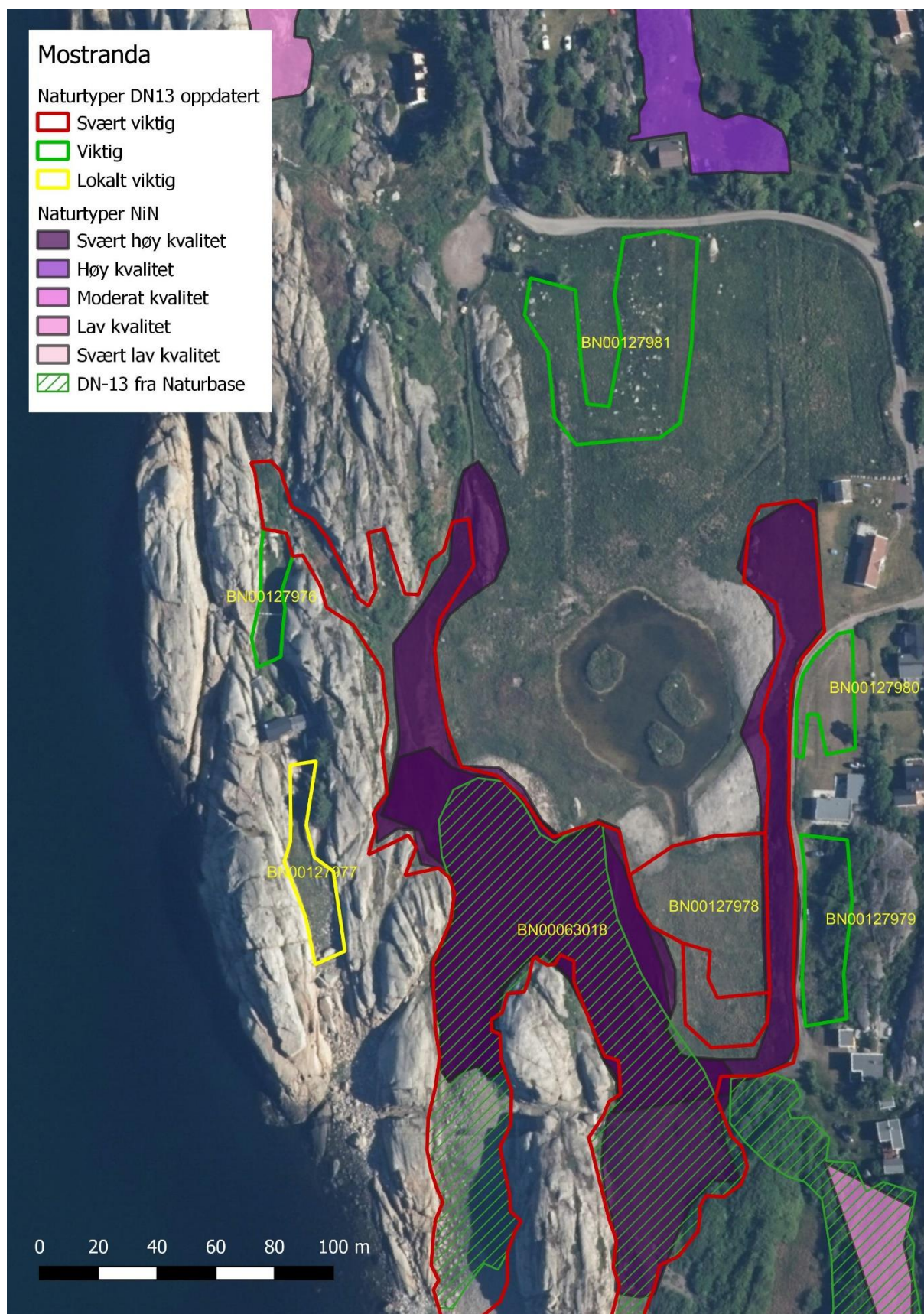
Lokalitet	Naturtype	Verdi	Areal	Kommentar
BN00127978	Slåttemark – kalkrik fukteng	Svært viktig (A-verdi)	2,5 daa	Nykartlagt 2022
BN00127976	Slåttemark – svakt / sterkt kalkrik eng med klart hevdpreg	Viktig (B-verdi)	0,41 daa	Nykartlagt 2022
BN00127979	Slåttemark – svakt kalkrik eng med mindre hevdpreg	Viktig (B-verdi)	0,94 daa	Nykartlagt 2022
BN00127980	Engpreget erstatningsbiotop	Viktig (B-verdi)	0,61 daa	Nykartlagt 2022

	– Artsrik veikant / plen			
BN00063018	Naturbeitemark – svakt / sterkt kalkrik tørreng	Svært viktig (A-verdi)	26,5 daa	Revidert 2022
BN00127981	Naturbeitemark – svakt kalkrik tørreng	Viktig (B-verdi)	2,5 daa	Nykartlagt 2022
BN00127977	Naturbeitemark - svakt kalkrik tørreng	Lokalt viktig (C-verdi)	0,66 daa	Nykartlagt 2022
NINFP2110057232	Naturbeitemark	Svært høy lokalitetskvalitet	13,0 daa	Fra Naturbase (kartlagt 2021)

Naturen i området har mye til felles med Moutmarka, som ligger lengre sør og er del av Færder nasjonalpark. Løsmassene i området består i stor grad av sand og grus, til dels også med stort innslag av steiner, og er hovedsakelig veldrenerte. Engene og beitene domineres dermed av tørrengvegetasjon, med friskere partier i forsenkninger. De tørre engarealene kan etter NiN beskrives som svakt kalkrik tørreng, med flekkvis rikere partier på skjellsand med sterkt kalkrik tørreng. Typiske arter i tørrengene er skogkløver, gulmaure, rødknapp, hvitmaure, strandnellik, tiriltunge, lintorskemunn, engtjæreblom, engknoppurt, ryllik, blodstorkenebb, blåknapp, smalkjempe, vivendel, gjeldkarve, markmalurt, smørbutikk, markjordbær, blåklokke og teiebær. Marianøkleblom (sårbar - VU) (Artsdatabanken, 2021) og åkermåne (nær truet - NT) forekommer spredt. I de mest kalkrike delene vokser også krattalant (NT), nikkesmelle (NT) og hjertegras (NT). Det er i partier også en del slåpe-, rose- og einerkratt, og overganger mot krattpreget løvskog med bl.a. eik og osp. I strandeng i nord vokser tusengylden (NT).

Slåttengene er til dels noe friskere, påvirket av kildesig eller grunnvann. Her er til dels større innslag av arter som hjertegras, engknoppurt, blåkoll, vendelrot og mjødukt. Den ene slåttemarken som ligger i en kantsone nær hytter og i kant mot krattskog, er tørrere og har en bestand av enghavre (NT). A-lokaliteten med slåttemark ligger i en forsenkning og har fuktengpreg. Her vokser store mengder hjertegras, blåstarr (NT), storblåfjær, tiriltunge, smalkjempe, gulaks, duskstarr og hestehavre. I mer tuete partier vokser blåtopp, sølvbunke og krypvier. Langs grusvei på østsiden og til dels på plenareal på privat tomt er det rik tørrengflora med fagerknoppurt, rundbelg, gulmaure og blodstorkenebb. Her er det potensial for å skjønne mer av arealet som eng, med en-to årlige slåtter i stedet for plenklipp, i den grad grunneier er interessert.

Av fremmede arter forekommer rynkerose (Svært høy økologisk risiko - SE) i tilknytning til strandområdene (Artsdatabanken, 2023). Det er ellers små forekomster av bl.a. blankmispel (SE) og klustersvineblom (SE).

Figur 1. Naturtypelokaliteter registrert på Mostranda.

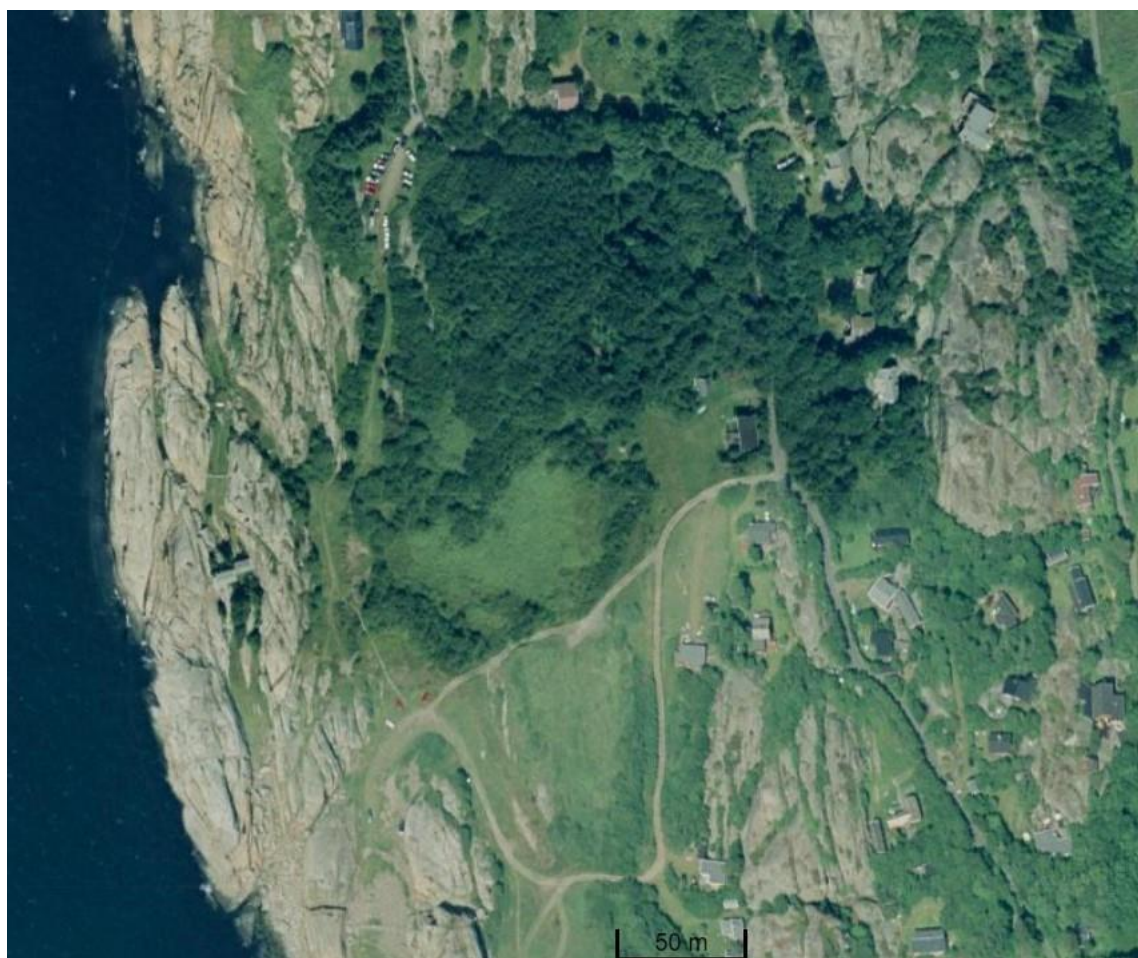
2.2 Hensyn og prioriteringer

Flere av de skjøtelsavhengige naturtypelokalitetene går inn på private eiendommer og hyttetomter. Her vil dialog og samarbeid være viktig. Ellers bør hovedprioriteten være å bevare og utvikle helheten og habitatvariasjonen i dette kystkulturlandskapet, for å legge til rette for et rikt artsmangfold fra mange artsgrupper. Det er også mye ferdsel, turgåing, bading, og det må tas hensyn til at det er et viktig friluftsområde.

2.3 Tradisjonell og nåværende drift

Området blir i dag i hovedsak beita med villsau. Det var tradisjonell beitebruk i området fram til begynnelsen av 1950-tallet, når bruken opphørte. Deler av området har etter det grodd igjen med kratt og tett krattskog. Spesielt nordre del av området, se figur 2, var sterkt gjengrodd i 2002. Etter 2002 er det gradvis mye kratt og skog i dette området, og satt i gang beite igjen (Røsok, 2010).

De friskere engarealene i nord (nord for dammen) har mer triviell vegetasjon, med bl.a. mye sølvbunke og englodnegras. Det er mye gamle grøfter i dette området. Det er mulig at det her opprinnelig har vært fuktenger som er blitt grøftet og dyrket opp, og som senere er forlatt og gjengrodd med skog.

Figur 2. Flyfoto fra 2002. Den nordre delen av området var sterkt gjengrodd med krattskog.

2.4 Aktuelle erfaringer med skjøtselen

Rydding og gjenåpning har ført til at flere områder med verdifull engvegetasjon er kommet fram og er blitt restaurert. Dette ser ut til å ha fungert godt, og forsiktig rydding kan fortsette i kantsonene av området. Samtidig er det viktig å bevare en del buskkratt og partier med høyvokst vegetasjon for å gi variasjon i levesteder for insekter og fugler.

I noen arealer hvor det er gjenopptatt beite i Moutmarka er det observert tegn til overbeite og for hardt beitetrykk (Røsok, 2010). Ved befaring i 2022 ble det ikke observert tydelige tegn på for hardt beitetrykk ved Mostrandha.

Fuktungen har til dels vært ganske gjengrodd, spesielt mot sør, men ble åpnet opp i 2013-2014. Det har trolig vært beita de siste årene, de nordlige delene er holdt ganske kort, mens det mot sør er noe mer tuete og høyvokst. Her er det en del gjengroingsarter som sølvbunke, blåtopp, krypvier og einer. Våtmarken nord for fuktungen er nylig gravd opp til en dam med åpent vannspeil. Gravemasser er lagt ut over fuktungen, og slåttefuktungen er derfor redusert i areal. I dammen er det en del helofyttvegetasjon, takrør og siv, og ellers åpent vannspeil.

2.5 Artsmangfold og eventuelle observerte endringer

Vegetasjonen og karplantefloraen er beskrevet i 2.1, inkludert forekomster av rødlistede og fremmede arter. Tørrengene har god potensial for beitemarkssopp, og i Moutmarka er det gjort flere funn, bl.a. av mørkskjellet vokssopp (VU) og russelærvokssopp (NT). Kystnære tørrenger med spredte kratt og nærhet til ferskvann gir stort potensial for krevende og rødlistede insekter. Det er også innslag av skrenter med åpen sand som kan utgjøre potensielle hiområder for insekter. Det er registrert 25 truede insektarter i området, de fleste sommerfugler. To arter listet som kritisk truet (CR) er påvist i området: storbladskjærrerbie i 2021 og sommerfuglen *Coleophora brevipalpella* senest i 1989. Det varierte kystlandskapet med mange habitater gir også godt grunnlag for et rikt fugleliv. Av kulturlandskapsarter som ble observert i området kan nevnes tornirisk, tornsanger og steinskvett. Våtmarksarter forekommer også, og det ble bl.a. observert rødstilk (NT) med unge som hadde forlatt reiret.

Figur 3. Foreslåtte skjøtselssoner ved Mostranda.

2.6 Mål for verdifull slåttemark

HOVEDMÅL FOR LOKALITETEN(E):

Ivareta et verdifullt kystkulturlandskap med tilhørende rik variasjon i habitater og arts mangfold, med tradisjonell hevd i form av beite, slått og rydding.

Arealandelen åpent / halvåpent kulturlandskap skal opprettholdes og ev. utvides noe. Arealandelen krattskog skal ikke øke, men heller reduseres noe.

EVENTUELLE SPESIFIKKE MÅL FOR DELOMRÅDER:

Se figur 3 for avgrensning av skjøtselssoner.

Sone 1 – Slåttemark. Åpen artsrik eng uten busker

Sone 2 – Naturbeitemark. Engene skal være velbeitet ved slutten av sesongen, slik at det ikke er mye daugras igjen til våren, men ikke overbeita eller slitt. Beitemarkene skal ha et visst innslag av busker og kratt, med 1-5% arealdekning

Sone 3 – Urterik plen og veikant. Lavvokst og engpreget vegetasjon, med blomstrende stedegne urter under en stor del av vekstsesongen.

Sone 4 – Øvrig åpent «engareal». Per i dag mer næringsrike og trivielle enger. Kan på lang sikt utvikles mot mer artsrik semi-naturlig eng i bedre tilstand.

TILSTANDSMÅL FOR ENKELTE AV ARTENE:

Engene og beitene i området skal ha en artsrik flora typisk for ugjødsel semi-naturlig eng, med gode bestander av arter som hjertegras, marianøkleblom, gulmaure, engknoppurt og blodstorkenebb.

Nitrofile gjengroingssamfunn med arter som sølvbunke, mjødukt og englodnegras skal ikke dominere vegetasjonen i noen deler av området.

Fremmede arter med høy eller svært høy økologisk risiko skal ikke forekomme i området. Rynkerose skal bekjempes.

Strukturene i landskapet skal ligge til rette for et rikt insektliv med stor variasjon i habitater og reirsteder av god kvalitet.

2.7 Restaureringstiltak

RESTAURERINGSTILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKKE)
Fjerning av rynkerose	2024-2025	Generelt	
Rydding av kantsoner og ved behov i engene. Løvkratt, einer og oppslag fjernes. Buskkratt av typiske stedegne arter som slåpetorn, geitved, hagtorn og nyperoser skal hindres i å utvide sitt areal, men skal ha flekkvise forekomster i beitene. Boreale løvtrær, gran, furu og fremmede mispler skal fjernes. Slåttemarka i lokalitet BN00127979 er spesielt viktig å rydde gjentatte ganger, da den nylig er gjenåpnet og grenser til tette kratt. Slåttefuktungen i lokalitet BN00127978 bør ryddes for einer.	Løpende	Sone 1 og 2	Midten av juli til ut september. I vekst-sesongen, men etter fuglenes hekkeperiode.
Utvidelse av slåttefuktungen i lokalitet BN00127978 mot nord fram til dammen. Vurdere behov for å fjerne noe av de dumpede jordmassene for å få vekk næring. Alternativt slå det som kan slås per i dag, og avvente med de arealer som mangler feltsjikt.		Sone 1 (BN00127978)	

2.8 Skjøtselstiltak

Slått

SLÅTTETILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKKE)
Sone 1. Årlig sen slått. Bakketørking av høy (2-3 dager) med påfølgende fjerning av høy ut av området. Anbefalt lett utstyr tohjulsslåmaskin/ryddesag/ljå med skjærende blad og rive.	Årlig	Sone 1	15. august – 15 sept.
Slått av plenareal. Første slått bør utsettes lengst mulig, helst til midsommer eller begynnelsen av juli. Andre slått i andre halvdel av august. Bakketørking av høy (2-3 dager) med påfølgende fjerning av høy ut av området. Anbefalt lett utstyr tohjulsslåmaskin eller gressklipper. Ved ev. bruk av	Årlig	Sone 3	Fra St. Hans og utover

gressklipper bør en bruke høyt skjær, så en ikke kutter plantene altfor tett mot bakken.			
--	--	--	--

Generelt gjelder for skjøtselsslått:

- Slåtten bør skje etter at de fleste artene har blomstret og satt frø (som regel ikke før i siste halvdel av juli). Slåttetidspunktet vil variere fra år til år ut fra variasjoner i været og vekstsesongen. Følg derfor med på blomstring og frøsetting!
- Graset bakketørkes 2-3 dager før det fjernes fra området.
- Områdene kan slås med liten lett traktor med slåmaskin, tohjulsslåmaskin eller ljà, avhengig av bratthet. Kantklipper med skjæreblad kan benyttes på mindre areal der det er vanskelig å komme til med maskiner.
- Ikke bruk tunge maskiner, spesielt i de fuktige partiene, som kan påføre komprimering av jorda og kjøreskader.
- Unngå bruk av kunstgjødsel, gylle eller husdyrgjødsel.

Beiting

BEITETILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKER)
Sone 1 - slåttemark. Høstbeite. Et par uker etter slåtten (da det begynner å komme noe gjenvekst) kan slåttemarkene åpnes for beitedyrene.	Årlig	Sone 1	Ca. to uker etter slått
Sone 2 – Naturbeitemark/tørrenger. Sensommer- og høstbeite. Engene må ikke gjødsles, utover den naturlige gjødslingen fra dyrene. Lokalitet BN00127977 kunne alternativt vært skjøttet som slåttemark (sone 1). De nordre delene av lokaliteten er egnet for slått, mens de sørlige delene er mer steinete.	Årlig	Sone 2	Fra midten av august
Sone 4 – Øvrig mer triviell «eng». Vår- og høstbeite med sau, med en pause på sommeren slik at engplantene får mulighet til å regenerere, blomstre og sette frø.	Årlig	Sone 4	April-mai, august-oktober

Generelt gjelder for beiting i slåttemark:

- Beiting kan være positivt for slåttemarka, og har vært tradisjon mange steder.

- Tunge storferaser bør ikke beite slåttemark (pga. tråkkskader). Heller ikke saueraser som selektivt beiter arter som er ønsket i enga.
- Høstbeiting hindrer opphopning av daugras (som gir grønngjødsling) og letter spiringen neste vår.
- Beiting gir tråkkspor som frøplanter kan spire i.
- Hvis arealet vårbeites, blir slåttan seinere (da blomstring/frøsetting kommer seinere igang)
- Unngå tilleggsfôring inne på slåttemarka.
- Slåttemark med rik vårblostring (f.eks. med tidligblostringende orkideer og marinøkler) bør ikke vårbeites.
- Beit gjerne nærliggende skog, hagemark eller naturbeiter i sammenheng med slåttemarka. Det vil gi utveksling av frø og gener mellom ulike arealer.
- Isådde, fulldyrka kulturer bør ikke beites sammen med slåttemarka. Dette for å hindre spredning av uønska arter inn i slåttemarka.

Andre aktuelle skjøtselstiltak

TILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UK)
Overvåking, rekartlegging av karplantefloraen	2028	Naturtypelokalitetene	Før slåttan

2.9 Oppfølging av skjøtselsplanen

NESTE REVIDERING/EVALUERING ÅR: 2032
BEHOV FOR YTTERLIGERE REGISTRERING AV SPESIFIKKE NATURTYPER OG/ELLER ARTSGRUPPER: Insekter. Det er mange eldre insektregistreringer fra området. En oppdatert kartlegging kunne vært nyttig. Beitemarkssopp. Det er en del soppregreringer sørover på Moutmarka, men nesten ingen i dette området. Det er god potensial i naturbeite- og slåttemarkene.
GJENNOMFØRTE ELLER PÅBEGYNT TILTAK: Rydding og beite.
PERSON(-ER) SOM HAR ANSVAR FOR Å GJENNOMFØRE TILTAKENE I SKJØTSELSPLANEN:

3 Kilder

- Abel, K., Olsen, K. M., & Blindheim, T. (2009). *Oppdatering av naturtypekartet for Tjøme kommune 2008* (BioFokus-rapport 2009–16). BioFokus.
- Artsdatabanken. (2018). *Norsk rødliste for Naturtyper 2018*.
<https://www.artsdatabanken.no/rodlisterforaturtyper>
- Artsdatabanken. (2021). *Norsk rødliste for arter 2021*.
<https://artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/>
- Artsdatabanken. (2023, august 11). *Fremmede arter i Norge—Med økologisk risiko 2023*.
<https://www.artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023>
- Artsdatabanken og GBIF Norge. (2024). *Artskart—Internettportal for artssøk*.
<https://artskart.artsdatabanken.no/>
- Bele, B., Norderhaug, A., & Svalheim, E. J. (2011). *Bondens kulturmarksflora for Østlandet*. Bioforsk Midt-Norge.
- Direktoratet for Naturforvaltning. (2007). *Kartlegging av naturtyper—Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. Utgave 2006 (oppdatert 2007)* [DN-håndbok 13.]. Direktoratet for Naturforvaltning.
https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Miljødirektoratet. (2021). *Kartleggingsinstruks—Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2 (M-1930 | 2021)*.
- Miljødirektoratet. (2024). *Naturbase*.
<https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>
- Moen, A. (1998). *Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon*. Statens Kartverk.
- NGU. (2024a). *Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste*.
https://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/
- NGU. (2024b). *Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste*.
https://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/
- Røsok, Ø. (2010). *Forvaltningsplan for Moutmarka naturreservat, Tjøme kommune, høringsutkast* (BioFokus-rapport 2010–5; s. 94). BioFokus.
- Svalheim, E., Garnås, I., & Hauge, L. (2018). *Slåttemark, veileder for restaurering og skjøtsel. NIBIO Rapport 4/151/2018*. NIBIO.
- Svalheim, E. J. (upubl). *Utkast til faktaark for naturtypen slåttemark, versjon 29. Nov 2014, revidert 2018*.

Vedlegg

Bilder

Figur 4. Fuktengen i lokalitet BN00127978, sett mot nordvest. Foto: Anders Thylén.

Figur 5. Fuktengen går fram til kanten av dammen. De arealer som kan slåås bør slåås. Det kan vurderes om massene fra den ene haugen med dumpede masser fra tjernet bør fjernes for å gjenskape større deler av fuktengen, og få en mer helhetlig avgrensning av denne med en mer naturlig tilknytning til dammen. Foto: Anders Thylén.

Figur 6. Frisk slåtteng langs sti i lokalitet BN00127976. De urterike engene fortsetter inn på privat eiendom bortenfor gjerdet bak i bildet. Foto: Anders Thylén.

Figur 7. Engkant i lokalitet BN00127979. Her må det ryddes oppslag regelmessig, og en kan vurdere å rydde noe mer av krattskogen mot øst for ev. å kunne utvide lokaliteten. Foto: Anders Thylén.

Figur 8. Forholdsvis artsrike tørrenger nord i området i lokalitet BN00127981. De vage, steinete ryggene i dette området har preg av ugjødsla semi-naturlig eng, mens øvrig «engareal» i denne delen av området har en mer nitrogenpreget og triviell vegetasjon. Foto: Anders Thylén.

Figur 9. Enga i lokalitet BN00127977 ligger noe isolert mellom bergrygger. Det er mye stein i enga, hvilket gjør det mindre aktuelt å skjytte den som slåtte-mark. Foto: Anders Thylén.

Figur 10. Typisk bilde for naturbeitemarka i lokalitet BN00063018, med veldrenerte tørrenger mellom bergknauser og krattskog, og med flekker av slåpekratt. Foto: Anders Thylén.

Naturtypelokaliteter

BN00127978 Moveien nordvest I

Slåttemark Verdi: **A** Areal: 1,8 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid 30.06.2022, i forbindelse med skjøtselsplanarbeid på oppdrag for Statsforvalteren. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger helt sør på Tjøme i Færder kommune, på vestsiden ved Norildsand. Det består av fuktengareler i en forsenkning inntil en utgravd dam. Området ligger nært inntil Færder nasjonalpark. Berggrunnen er fattig, men området preges av rike strandavsetninger med skjellsand.

Naturtyper og utforminger: Lokaliteten er kartlagt som slåttemark, av typen kalkrik fukteng.

Artsmangfold: I nord er det lavvokst kalkfukteng med mye hjertegras (NT) og blåstarr (NT). Her vokser også storblåfjær, tiriltunge, smalkjempe, gulaks, duskstarr og hestehavre. I de mer tuete partiene mot sør vokser blåtopp, sølvbunke og krypvier.

Påvirkning: Området har til dels vært ganske gjengrodd, spesielt mot sør (og til dels utenfor avgrensningen), men ble åpnet opp i 2013-2014. Det har trolig vært beita de siste årene, de nordlige delene er holdt ganske kort, mens det mot sør er noe mer tuete og høvokst. Her er det en del gjengroingsarter som sølvbunke, blåtopp, krypvier og einer. Våtmarken inntil i nord er nylig gravd opp til en dam med åpent vannspeil. Gravemasser er lagt ut over fuktengen, og lokaliteten er derfor vesentlig redusert i areal.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter innenfor avgrensningen.

Landskap: Lokaliteten ligger i et område med verdifullt kyst- og kulturlandskap med svært mange viktige naturtyper og med et stort arts mangfold fra mange artsgrupper. Lokaliteten ligger nært inntil Færder nasjonalpark.

Verdibegrunnelse: Middels stor kalkfukteng, med forekomst av et par rødlistearter. Lokaliteten skårer høyt på areal og landskapsøkologi, middels-høyt på typevariasjon, middels på arts mangfold og tilstand/påvirkning. Lokaliteten ligger i grenseland mellom A og B. Påvirkning og reduksjon av arealet trekker ned, mens forekomst av fukteng og landskapsøkologi drar opp. Med vekt på landskapsøkologi og potensial for restaurering vurderes området som svært viktig, A-verdi.

Råd om skjøtsel og hensyn: Beite fungerer, men dette er trolig gammel slåttemark, og slått vil trolig bedre ivareta arts mangfoldet av bl.a. hjertegras og blåstarr. Det arbeides med en samlet skjøtselsplan for engene i området.

BN00127976 Norildsand nordvest

Slåttemark Verdi: **B** Areal: 0,4 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid 30.06.2022, i forbindelse med skjøtselsplanarbeid på oppdrag for Statsforvalteren. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger helt sør på Tjøme i Færder kommune, på vestsiden ved Norildsand. Det består av engareler mellom rygger av strandberg, til dels inne på privat tomt. Området ligger nært inntil Færder nasjonalpark. Berggrunnen er fattig, men området preges av rike strandavsetninger, bl.a. med skjellsand.

Naturtyper og utforminger: Lokaliteten er kartlagt som slåttemark. Eng på skjellsand, til dels veldrenert, men trolig også noe fuktig i bakken. Engen karakteriseres etter NiN som svakt kalkrik eng med klart hevdpreg. Bakken er relativt flat og har lite stein. Floraen er kalkkrevende og veksler fra tørrengarter til mer fuktkrevende arter.

Artsmangfold: Rik kalkkrevende engflora med arter som marianøkleblom (VU), hjertegras (NT), engknoppurt, rundbelg, blåkoll, smalkjempe, vendelrot, blåklukke, teiebær, mjødurt, blodstorkenebb, gulmaure og gjeldkarve.

Påvirkning: Inne på privat eiendom ser engen ut til å bli skjøttet som slåtteeeng. Utenfor gjerdet er det nylig ryddet for kratt, og enga inngår i større beite. Det er noen røtter og småstubber, men ellers godt tilgjengelig for slått.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter innenfor avgrensningen.

Landskap: Lokaliteten ligger i et område med verdifullt kyst- og kulturlandskap med svært mange viktige naturtyper og med et stort arts mangfold fra mange artsgrupper. Lokaliteten ligger nært inntil Færder nasjonalpark.

Verdibegrunnelse: Liten slåtteeeng (0,4 daa) på skjellsand, med en forholdsvis rik engflora inkludert to rødlisteadede karplanter. Lokaliteten får lav skår for areal, middels for arts mangfold, tilstand og påvirkning og høy for landskapsøkologi. Samlet vurderes den som viktig, B-verdi.

Råd om skjøtsel og hensyn: Det mest gunstige for arts mangfoldet vil være å skjøtte med årlig sen slått. Høyet kan få tørke et par dager på bakken før det fjernes. Etter slåtten kan området gjerne beites ekstensivt. Det arbeides med en samlet skjøtselsplan for engene i området. Slåtteeenga kan evt. utvides mot strandeng i nord.

BN00127979 Moveien nordvest II

Slåttemark Verdi: **B** Areal: 0,9 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid 30.06.2022, i forbindelse med skjøtselsplanarbeid på oppdrag for Statsforvalteren. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger helt sør på Tjøme i Færder kommune, på vestsiden ved Norildsand. Det består av en engkant inntil en liten vei. Området ligger nært inntil Færder nasjonalpark. Berggrunnen er fattig, men området preges av forholdsvis rike strandavsetninger, bl.a. med skjellsand.

Naturtyper og utforminger: Lokaliteten er kartlagt som slåttemark. Den består av en engkant inntil vei, som nylig er ryddet for kratt. Engen karakteriseres etter NiN som svakt kalkrik eng med klart (eller evt. mindre) hevdpreg. Området er kalkrikt på grunn av skjellsand. Floraen utgjør en blanding av engarter som blodstorkenebb, hvimaure og gulmaure og skogarter som liljekonvall og vivendel.

Artsmangfold: Lokaliteten har en relativt rik flora av engarter som gulmaure, hvitmaure, blodstorkenebb, rødknapp, engkvein, firkantperikum og enghavre (NT). Enkelte rosebusker forekommer. Vestvendt eksponering og nærhet til både kratt og våtmarker tilsier godt potensial for insekter.

Påvirkning: Lokaliteten ligger tett innpå tette løvskogskratt, og den har nylig blitt ryddet og åpnet opp. Det er en del oppslag av osp og eik spredt i lokaliteten. I nordre del er det søppeldunker i veikanten, knyttet til hyttene i området.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter innenfor avgrensningen.

Landskap: Lokaliteten ligger i et område med verdifullt kyst- og kulturlandskap med svært mange viktige naturtyper og med et stort arts mangfold fra mange artsgrupper. Lokaliteten ligger nært inntil Færder nasjonalpark.

Verdibegrunnelse: Relativt liten eng under restaurering, med forekomst av et begrenset antall typiske engplanter (inkludert 1 NT-art). Potensielt viktig insekthabitat. Lokaliteten skårer middels på areal, lavt-middels på arter, tilstand og påvirkning, og høyt på landskapsøkologi. Verdien er i grenseland C/B, men med vekt på potensial for insekter og sted i landskapet vurderes den som viktig, B-verdi.

Råd om skjøtsel og hensyn: Gjentatt rydding av løvoppslag vil være nødvendig over noen år. Slått (årlig eller annethvert år) vil trolig være det beste for å ivareta og restaurere arts mangfoldet. Det arbeides med en samlet skjøtselsplan for engene i området.

BN00127981 Mostranda sør

Naturbeitemark Verdi: **B** Areal: 0,4 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid 30.06.2022, i forbindelse med skjøtselsplanarbeid på oppdrag for Statsforvalteren. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger helt sør på Tjøme i Færder kommune, på vestsiden mellom Norildsand og Mostranda. Det består av engareler på en svakt utviklet og svært steinete rygg i et ellers flatt område nord for dam. Området ligger nært inntil Færder nasjonalpark. Berggrunnen er fattig, men området preges av forholdsvis rike strandavsetninger.

Naturtyper og utforminger: Lokaliteten er kartlagt som naturbeitemark. Engen karakteriseres etter NiN som svakt kalkrik eng / tørreng. Feltsjiktet domineres av gress, bl.a. engkvein og englodnegras, men er i partier urterikt. I vest inngår mindre arealer med fukteng inntil en grøft.

Artsmangfold: Til dels relativt triviell grasvegetasjon, men i partier urterikt. Marianøkleblom (VU) forekommer spredt, og ellers vokser her bl.a. gulaks, hestehavre, tiriltunge, gulmaure, blåklokke, prestekrage, engfrytle, engkvein, tveskjeggveronika og firkantperikum. Hjertegrass (NT) og blodstorkenebb forekommer svært sparsomt. I fuktpartiene vokser bl.a. hanekam, sumpmaure, åkermynthe, duskstarr og gulstarr. Det er gjort en del registreringer av truede sommerfugler i nærområdet.

Påvirkning: Vegetasjonen er til dels noe gjødselpreget og triviell. Området beites periodevis. Historisk er det trolig en slags åkerholme, da tilgrensende arealer har vært dyrket.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter innenfor avgrensningen.

Landskap: Lokaliteten ligger i et område med verdifullt kyst- og kulturlandskap med svært mange viktige naturtyper og med et stort arts mangfold fra mange artsgrupper. Lokaliteten ligger nært inntil Færder nasjonalpark.

Verdibegrunnelse: Middels stor beitemark, med stedvis noe gjødsla preg, men samlet sett likevel artsrik. Forekomst av både tørreng og fukteng, og funn av to rødlistearter, hvorav en truet. Lokaliteten skårer middels på arts mangfold og areal, og lav til middels på tilstand og påvirkning. Samlet gir dette verdien viktig, B-verdi.

Råd om skjøtsel og hensyn: Fortsatt beite, muligens med noe økt beitepress. Det arbeides med en samlet skjøtelsplan for engene i området.

BN00127977 Norildsand vest

Naturbeitemark Verdi: C Areal: 0,7 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid 30.06.2022, i forbindelse med skjøtelsplanarbeid på oppdrag for Statsforvalteren. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger helt sør på Tjøme i Færder kommune, på vestsiden ved Norildsand. Det består av engareler mellom ryggen av strandberg. Området ligger nært inntil Færder nasjonalpark. Berggrunnen er fattig, men området preges av forholdsvis rike strandavsetninger, trolig med skjellsand. Bakken er flat, men relativt steinete. Lokaliteten ligger mellom bergvegger, noe isolert fra de øvrige engene i området.

Naturtyper og utforminger: Lokaliteten er kartlagt som naturbeitemark. Engen karakteriseres etter NiN som svakt kalkrik eng med klart hevdpreg. Feltsjiktet domineres av gress, bl.a. av hestehavre og hundegras, men er i partier urterikt. Mot sør begynner engen å få noe preg av strandvoll, og overgår etterhvert i det. Her er det mye strandkvann.

Artsmangfold: I partier rik engflora med arter som blodstorkenebb, gulmaure, tiriltunge, gjeldkarve, fjærekoll, fuglevikke og vendelrot.

Påvirkning: Området inngår i større beite, men beites trolig svært ekstensivt. Feltsjiktet er litt høyvokst og med noe daugras fra i fjor.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter innenfor avgrensningen.

Landskap: Lokaliteten ligger i et område med verdifullt kyst- og kulturlandskap med svært mange viktige naturtyper og med et stort arts mangfold fra mange artsgrupper. Lokaliteten ligger nært inntil Færder nasjonalpark.

Verdibegrunnelse: Liten eng (0,7 daa) med middels rik flora uten funn av rødlistearter. Lokaliteten skårer lavt for areal og arts mangfold, lavt til middels for tilstand og påvirkning, og høyt for landskapsøkologi. Samlet er lokaliteten vurdert som lokalt viktig (C-verdi), men plasseringen i et verdifullt landskap kunne muligens tilsi høyere verdi.

Råd om skjøtsel og hensyn: Beite er positivt, men det kunne muligens vært ønskelig med noe høyere beitetrykk. De nordlige delene (med minst stein) kunne alternativt vært skjøtta med slått. Det arbeides med en samlet skjøtelsesplan for engene i området.

BN00063018 Norildsand

Naturbeitemark Verdi: **A** Areal: 26,5 daa

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig kartlagt av Øystein Røsok, Biofokus, i 2009 i forbindelse med utarbeidelse av forvaltningsplan for Moutmarka NR. Avgrensning og beskrivelse er revidert av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid 30.06.2022, i forbindelse med skjøtelsesplanarbeid på oppdrag for Statsforvalteren. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018..

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger helt sør på Tjøme i Færder kommune, på vestsiden ved Norildsand. Det består av enger mellom rygger av strandberg og partier med kratt i vest. Søndre del av lokaliteten ligger innenfor Færder nasjonalpark. Berggrunnen er fattig, men området preges av forholdsvis rike strandavsetninger. Her finnes alt fra rullesteinpartier til fin skjellsand.

Naturtyper og utforminger: Lokaliteten er kartlagt som naturbeitemark. og har svært artsrike enger på kalkrik grunn. Dominerende vegetasjonstyper er urterik kant av blodstorkenebbutforming (F4a) og middels baserik eng i lavlandet (G7), etter NiN i hovedsak svakt kalkrik tørreng, men med innslag av svakt kalkrik eng i friskere partier. Det er også et mindre parti med mjørdurteng og helt i nordvest en liten strandeng.

Artsmangfold: Svært artsrike tørrenger med arter som krattalant (NT), bukkebeinurt (NT), åkermåne (NT), skogkløver, hjertegras (NT), gulmaure, rødknapp, hvitmaure, strandnellik, tiriltunge, lintorskemunn, engtjæreblom, engknoppurt, ryllik, blodstorkenebb, blåknapp, smalkjempe, tiriltunge, vivendel, gjeldkarve, markmalurt, smørbukk, gjeldkarve, markjordbær, blåklokke, teiebær, marianøkleblom (VU) og flekkgrisøre (NT). Det er begrenset innslag av nitrofile arter som hundekjeks, løvetann, hundegrass, samt fuktighetskrevede arter som kattehale, enghumleblom og mjødukt. Vest for bergryggen er det i tillegg gode forekomster av nikkesmelle (NT), blåbringeblom (NT), bitterbergknapp, øyentrøst, kystfrøstjerne (VU), flekkgriseøre og strandkvann. I strandeng i nord vokser tusengylden (NT). Tørrengene har god potensial for beitemarkssopp, og mørkskjellet vokssopp (VU) og russelærvokssopp (NT) er registrert sør i området. Kystnære tørrenger med spredte kratt og nærhet til ferskvann gir stort potensial for krevede og rødlistede insekter. Det er også innslag av skrenter med åpen sand som kan utgjøre potensielle hiområder for insekter. Storbladskjærbie (CR) ble registrert her i 2021, og det er flere eldre registreringer av truede sommerfugler. Sandlo og tornirisk tilhører hekkefuglene i området.

Påvirkning: Engene har ikke vært hevdet i en periode fram til 2009, men har før det vært i langvarig drift som beiteareal for husdyr, for det meste storfe. Beite er gjenopptatt, og området beites nå ekstensivt av villsau. Artsinventaret indikerer at lokaliteten ikke har vært gjødslet. En sti med kjørespor går gjennom området, her dominerer arter som tåler tråkk. Det er en del ferdseil av badegjester og turgåere.

Fremmede arter: Rynkerose (SE) vokser ved strandeng i nordvest. Det er ellers spredte enkeltfunn av blankmisel (SE), klistervineblom (SE), vinterkarse (SE), såpeurt (PH) og tråkksiv (HI).

Landskap: Lokaliteten ligger i et område med verdifullt kyst- og kulturlandskap med svært mange viktige naturtyper og med et stort artsmanfold fra mange artsgrupper. Lokaliteten ligger til dels innenfor Færder nasjonalpark.

Verdibegrunnelse: Stort areal med truet naturtype og kalkrike vegetasjonstyper, og stor artsdiversitet av både karplanter, sopp, insekter og fugler. Her forekommer et stort antall rødlistearter av karplanter og flere fra andre organismegrupper. Området er blant annet levested for en truet veps og flere rødlistede sommerfuglarter. Beite er gjenopptatt, og området er i god stand, med begrenset slitasje og lite preg av gjengroing. På dette grunnlaget vurderes lokaliteten som svært viktig, A-verdi.

Råd om skjøtsel og hensyn: Området er i begrenset grad truet av gjengroing, men krattoppslag forekommer i kantene. Området kan skjøttes ved forsiktig beitepress, for eksempel høstbeite av sau.

BN00127980 Moveien nordvest III

Engpregete erstatningsbiotoper Verdi: **B** Areal: 0,6 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Anders Thylén, Biofokus, etter feltarbeid 30.06.2022, i forbindelse med skjøtelsesplanarbeid på oppdrag for Statsforvalteren. Kartleggingsmetodikken følger DN-håndbok 13 med oppdaterte faktaark fra 2015. Rødlistekategorier følger siste utgave av Norsk rødliste for arter fra 2021 og Norsk rødliste for naturtyper fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger helt sør på Tjøme i Færder kommune, på vestsiden ved Norildsand. Det består av veikant og plenareal med urterik vegetasjon i tilknytning til en privat tomt.

Området ligger nært inntil Færder nasjonalpark. Berggrunnen er fattig, men området preges av rike strandavsetninger med skjellsand. Det er noen nesten åpne flekker med sand/skjellsand i lokaliteten.

Naturtyper og utforminger: Lokaliteten er kartlagt som engpreget erstatningsbiotop, med utformingene plen og og tun og artsrik veikant. Den består av en kantsone inntil grusvei og ellers plenareal med tørrengpreg. Hele areal har (kalk)tørrengkvaliteter. Området er kalkrikt på grunn av skjellsand. Floraen er rik med bl.a. en del fagerknoppurt og mye blodstorkenebb.

Artsmangfold: Lokaliteten har en rik og kalkkrevende tørrengflora med mye rundbelg, gulmaure og blodstorkenebb. Spesielt i veikanten vokser det en del fagerknoppurt og trolig enghavre (NT). Karplantefloraen er ikke godt undersøkt, og artslisten er trolig betydelig lengre. Området er soleksponert, og ligger dessuten nær lokalitet med åpne sandskrenter. Lokaliteten kan dermed være viktig som næringsområde (potensielt også hiområde) for insekter. Fagerknoppurt er f.eks. en nøkkelart for den kristisk truede arten storbladskjærerbie som finnes i nærområdet. Det er også noe potensial for beitemarkssopp.

Påvirkning: Plenarealet ser ut til å bli holdt kort og klippet relativt ofte, hvilket trolig begrenser artsmangfoldet her. Det er også en del ferdsel og slitasje, men begrenset slitasje er ikke nødvendigvis negativt.

Fremmede arter: Et lite kratt av rynkerose (SE) vokser i veikanten.

Landskap: Lokaliteten ligger i et område med verdifullt kyst- og kulturlandskap med svært mange viktige naturtyper og med et stort artsmangfold fra mange artsgrupper. Lokaliteten ligger nært inntil Færder nasjonalpark. Åpne sandskrenter med potensielle hiområder for graveveps finnes nært inntil.

Verdibegrunnelse: Veikant og plen med artsrik og kalkkrevende flora, trolig inkludert en NT-art. Lokaliteten har stor potensial som næringsområde for insekter. Lokaliteten skårer middels på areal, lavt-middels på arter, middels for tilstand og påvirkning, og høyt på landskapsøkologi. Verdien er i grenseland C/B, men med vekt på potensial for insekter og sted i landskapet vurderes den som viktig, B-verdi.

Råd om skjøtsel og hensyn: Det ville vært en fordel for artsmangfoldet med mindre intensiv plenskjøtsel, i hvert fall på arealet nærmest den artsrike veikanten og i de tørreste og mest grunnlendte delene. Det arbeides med en samlet skjøtelsplan for engene i området.

Mostranda NINFP2110057232

Naturtype: Naturbeitemark

Kartlagt: 17/06/2021

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Størrelse: 12963 m²

Tilstandsvurdering: God

Naturmangfoldvurdering: Stort

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Svært høy lokalitetskvalitet

Tilstand beskrivelse: Områder beites av sau og dette er utslagsgivende for en god tilstand. Naturbeitemarken er ikke blitt gjødslet. Det er en svak effekt av følgende fremmedarter: Blankmispel, såpeurt og vinterkarse. Det er noe tråkkslitasje (sanderosjonskanter).

Naturmangfold beskrivelse: Arealet av naturtypen og antall habitatspesifikke arter er utslagsgivende for moderat naturmangfold. Elve habitatspesifikke arter ble observert: Blåklukke, engfiol, flekkgrisøre, hjertegras, hvitmaure, nikkesmelle, rundbelg, rødknapp, skogkløver, smalkjempe og tiriltunge. Funn av kystfrøstjerne (VU) og nikkesmelle (NT) gir oppgradering til stort naturmangfold. Andre observerte arter: Smårapp, lodnefaks, småsyre, tepperot, gulaks, lodnestarr, ugrasarve, gåsemure, grasstjerneblom, blodstorkenebb, harestarr, vårarve, sølvbunke, dunhavre, markfrytle, smalkjempe, nikkesmelle, gjeldkarve, englodnegras, rødsvingel, engkvein, smyle, kveke, ryllik, hvitkløver, sauesvingel, strandbalderbrå, hundegras, flekkgriseøre, ugrasløvetann, reinfann, markjordbær, hundetunge, brennesle, borre sp., gulmaure, engsyre, selje, ørevier, engsvingel, teiebær, skogkløver, kratthumleblom, tettstarr, rødkløver, vinterkarse, hårsveve, storblåfjær, markmalurt, krekling, fjørrekoll, skjærmsveve, følblom, røsslyng, engknoppurt, strandsmelle, sandløvetann, sylarve, slåpetorn, skjørbusurt, fuglevikke, bitterbergknapp, vendelrot, trollhegg, bustnype, tveskjeggveronika, marianøkleblom, hjertegras, hengeaks, og hundekjeks.

Artsliste

Tabell 2: Artsliste for Mostrand, basert på feltkartlegging (30.06.2022) og eksport fra Artskart (17.01.2024)(Artsdatabanken og GBIF Norge, 2024). Dato for seneste funn er ikke manuelt korrigert etter fjerning av duplikater i excel, og kan være feil.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Seneste funn
Alger	Charophyta	kransalger	Ukjent	9/16/2022
Biller	Apalus bimaculatus	påskebille	Nær truet (NT)	4/5/2009
Biller	Curculio nucum	nøttesnutebille	Livskraftig (LC)	7/21/2010
Bløtdyr	Nucella lapillus	purpursnegl	Livskraftig (LC)	2/4/2016
Døgnfluer, øyenstikkere etc.	Aeshna juncea	starrlibelle	Livskraftig (LC)	9/10/2021
Døgnfluer, øyenstikkere etc.	Anax imperator	storkeiserlibelle	Ikke egnet (NA)	8/2/2023
Døgnfluer, øyenstikkere etc.	Sympetrum striolatum	senhøstlibelle	Livskraftig (LC)	9/10/2021
Edderkoppdyr	Antistea elegans	oransjerekkevever	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Bathypantes gracilis	stripeflommattevever	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Centromerita concinna	småornedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Centromerus arcanus	myrsnabelmattevever	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Ceratinella brevipes	fuktskjoldedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Diplocephalus permixtus	trepiggedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Erigone dentipalpis	tanntaggedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Erigonella hiemalis	rugleedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Erigonella ignobilis	gjørmeedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Gnathonarium dentatum	tannfuktedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Gongylidium rufipes	svartkileedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Hahnia nava	svartrekkevever	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Maso sundevalli	kamedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Microneta viaria	løvskogmattevever	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Minyriolus pusillus	moseskjuledderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Misumena vatia	kameleonedderkopp	Livskraftig (LC)	6/21/2009
Edderkoppdyr	Phrurolithus festivus	flekkt kvikkjeger	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Robertus arundineti	torvaskeedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012

Edderkoppdyr	Tapinocyboides pygmaeus	pygmeedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Trochosa terricola	mørkkilebjørneedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Troxochrus scabriculus	brattpanneedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Walckenaeria monoceros	rufsehodeedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Edderkoppdyr	Walckenaeria nudipalpis	tjernhodeedderkopp	Livskraftig (LC)	3/12/2012
Karplanter	Achillea millefolium	ryllik	Livskraftig (LC)	7/19/2017
Karplanter	Achillea ptarmica	nyseryllik	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	Agrostis capillaris	engkvein	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Alchemilla glaucescens	fløyelsmarikåpe	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Angelica archangelica subsp. litoralis	strandkvann	Livskraftig (LC)	5/22/2012
Karplanter	Anthoxanthum odoratum	gulaks	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Anthyllis vulneraria	rundbelg	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Arabidopsis thaliana	vårskrinneblom	Livskraftig (LC)	5/6/2009
Karplanter	Arabis hirsuta	bergskrinneblom	Livskraftig (LC)	4/27/2017
Karplanter	Armeria maritima	fjærekoll	Livskraftig (LC)	4/27/2017
Karplanter	Arrhenatherum elatius	hestehavre	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Artemisia campestris	markmalurt	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Artemisia maritima	strandmalurt	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	Avenula pratensis	enghavre	Nær truet (NT)	6/30/2022
Karplanter	Barbarea vulgaris	vinterkarse	Ikke reproduserende (NR)	6/17/2021
Karplanter	Briza media	hjertergras	Nær truet (NT)	7/19/2017
Karplanter	Caltha palustris	bekkeblom	Livskraftig (LC)	4/27/2017
Karplanter	Campanula rotundifolia	blåklokke	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Cardamine bulbifera	tannrot	Livskraftig (LC)	5/10/2014
Karplanter	Carex disticha	duskstarr	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Carex flacca	blåstarr	Nær truet (NT)	6/30/2022
Karplanter	Carex flava	gulstarr	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Carex pallescens	bleikstarr	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Carex vesicaria	sennegras	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Centaurea jacea	engknoppurt	Livskraftig (LC)	7/19/2017
Karplanter	Centaurea scabiosa	fagerknoppurt	Livskraftig (LC)	6/30/2022

Karplanter	<i>Centaurium littorale</i>	tusengylden	Nær truet (NT)	6/30/2022
Karplanter	<i>Chamaepericlymenum suecicum</i>	skrubbær	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	<i>Cochlearia officinalis</i>	skjorbuksurt	Livskraftig (LC)	4/27/2017
Karplanter	<i>Crambe maritima</i>	strandkål	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	<i>Dactylis glomerata</i>	hundegras	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Draba verna</i> var. <i>verna</i>	vårrubblom	Livskraftig (LC)	5/6/2009
Karplanter	<i>Euphrasia stricta</i>	kjerteløyentrøst	Livskraftig (LC)	7/19/2017
Karplanter	<i>Filipendula ulmaria</i>	mjødurt	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Fragaria vesca</i>	markjordbær	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Galium boreale</i>	hvitmaure	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Galium uliginosum</i>	sumpmaure	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Galium verum</i>	gulmaure	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Geranium sanguineum</i>	blodstorkenebb	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Hieracium umbellatum</i>	skjermsveve	Ikke vurdert (NE)	6/21/2016
Karplanter	<i>Hippuris vulgaris</i>	hesterumpe	Livskraftig (LC)	9/16/2022
Karplanter	<i>Holcus lanatus</i>	englodnegras	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Hylotelephium maximum</i>	smørbukk	Livskraftig (LC)	4/27/2017
Karplanter	<i>Hypericum maculatum</i>	firkantperikum	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Hypericum perforatum</i>	prikkperikum	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Hypochaeris maculata</i>	flekkgrisøre	Nær truet (NT)	6/21/2016
Karplanter	<i>Juncus articulatus</i>	ryllsiv	Livskraftig (LC)	9/16/2022
Karplanter	<i>Juncus bufonius</i>	paddesiv	Livskraftig (LC)	9/16/2022
Karplanter	<i>Juncus tenuis</i>	tråksiv	Høy risiko (HI)	7/19/2017
Karplanter	<i>Juniperus communis</i>	einer	Livskraftig (LC)	5/22/2012
Karplanter	<i>Knautia arvensis</i>	rødknapp	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Leucanthemum vulgare</i>	prestekrage	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Leymus arenarius</i>	strandrug	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	<i>Lonicera periclymenum</i>	vivendel	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	<i>Lotus corniculatus</i>	tiriltunge	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Luzula campestris</i>	markfrytle	Livskraftig (LC)	4/27/2017
Karplanter	<i>Luzula multiflora</i>	bakkefrytle	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	hanekam	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	<i>Lysimachia vulgaris</i>	fredløs	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	<i>Lythrum salicaria</i>	kattehale	Livskraftig (LC)	6/21/2016

Karplanter	Melampyrum pratense	stormarimjelle	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	Mentha arvensis	åkermynte	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Molinia caerulea	blåtopp	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Ononis arvensis	bukkebeinurt	Nær truet (NT)	7/19/2017
Karplanter	Pedicularis sylvatica	kystmyrklegg	Livskraftig (LC)	5/31/2007
Karplanter	Pimpinella saxifraga	gjeldkarve	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Plantago lanceolata	smalkjempe	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Plantago maritima	strandkjempe	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	Poa palustris	myrrapp	Livskraftig (LC)	6/17/2021
Karplanter	Polygala vulgaris	storblåfjær	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Potentilla anserina	mattemure	Livskraftig (LC)	5/22/2012
Karplanter	Potentilla argentea	sølvure	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Potentilla erecta	tepperot	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	Primula veris	marianøkleblom	Sårbar (VU)	5/6/2011
Karplanter	Prunella vulgaris	blåkoll	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Prunus spinosa	slåpetorn	Livskraftig (LC)	4/27/2017
Karplanter	Rhinanthus major	storengkall	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	Ribes spicatum subsp. spicatum	skogrips	Livskraftig (LC)	5/8/2014
Karplanter	Rosa mollis	bustnype	Livskraftig (LC)	7/31/2020
Karplanter	Rosa rugosa	rynkerose	Svært høy risiko (SE)	6/30/2022
Karplanter	Rubus saxatilis	teiebær	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Salix aurita	øravier	Livskraftig (LC)	5/8/2014
Karplanter	Salix caprea	selje	Livskraftig (LC)	4/5/2009
Karplanter	Salix euxina	skjørpil	Potensielt høy risiko (PH)	5/8/2014
Karplanter	Salix repens	heivier	Livskraftig (LC)	4/27/2017
Karplanter	Salix repens var. repens	krypvier	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Saponaria officinalis	såpeurt	Potensielt høy risiko (PH)	7/21/2016
Karplanter	Scleranthus perennis	flerårsknavel	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	Sedum acre	bitterbergknapp	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Senecio viscosus	klustersvineblom	Svært høy risiko (SE)	7/15/2017
Karplanter	Silene nutans	nikkesmelle	Nær truet (NT)	6/21/2016

Karplanter	Silene uniflora	strandsmelle	Livskraftig (LC)	5/22/2012
Karplanter	Sonchus arvensis	åkerdylle	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	Sparganium natans	småpiggnopp	Livskraftig (LC)	9/16/2022
Karplanter	Stachys palustris	åkersvinerot	Livskraftig (LC)	7/19/2017
Karplanter	Stellaria graminea	grasstjerneblom	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Taraxacum erythrosperma	sandløvetenner	Ikke vurdert (NE)	6/17/2021
Karplanter	Thalictrum minus	kystfrøstjerne	Sårbar (VU)	8/3/2011
Karplanter	Thalictrum minus subsp. arenarium	liten kystfrøstjerne	Sårbar (VU)	5/10/2014
Karplanter	Tilia platyphyllos	storlind	Høy risiko (HI)	5/8/2014
Karplanter	Trifolium arvense	harekløver	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Trifolium medium	skogkløver	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Triglochin maritima	fjæresauløk	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	Tripleurospermum maritimum	strandbalderbrå	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Karplanter	Valeriana sambucifolia	vendelrot	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Verbascum nigrum	mørkkongslys	Livskraftig (LC)	7/19/2017
Karplanter	Veronica chamaedrys	tveskjeggveronika	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Vicia cracca	fuglevikke	Livskraftig (LC)	6/30/2022
Karplanter	Viscaria vulgaris	engtjæreblom	Livskraftig (LC)	5/22/2012
Lav	Xanthoria aureola	kystmessinglav	Livskraftig (LC)	2/4/2016
Rettvinger m.fl.	Omocestus viridulus	grønn markgresshoppe	Livskraftig (LC)	6/21/2009
Sommerfugler	Catoptria lythargyrella	glansnebbmott	Sterkt truet (EN)	8/15/1991
Sommerfugler	Coleophora brevipalpella		Kritisk truet (CR)	7/18/1982
Sommerfugler	Coleophora tanaceti		Livskraftig (LC)	6/9/2006
Sommerfugler	Pelochrista infidana	stripeengvikler	Sterkt truet (EN)	7/30/1981
Sommerfugler	Vanessa cardui	tistelsommerfugl	Livskraftig (LC)	6/1/2009
Sommerfugler	Zygaena filipendulae	seksflekkt bloddråpesvermer	Livskraftig (LC)	7/19/2017
Sopper	Agaricus campestris	beitesjampinjong	Livskraftig (LC)	9/25/2011
Sopper	Lachnum tenuissimum		Ikke vurdert (NE)	5/22/2012
Sopper	Lycoperdon nigrescens	mørk vorterøyksopp	Livskraftig (LC)	9/25/2011
Sopper	Marasmius oreades	nelliksopp	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Sopper	Triphragmium ulmariae	mjødurtrust	Livskraftig (LC)	6/21/2016
Spretthaler	Brachystomella parvula		Livskraftig (LC)	8/27/2008

Spretthaler	<i>Ceratophysella granulata</i>		Livskraftig (LC)	8/27/2008
Spretthaler	<i>Friesea truncata</i>		Livskraftig (LC)	8/27/2008
Spretthaler	<i>Isotomiella minor</i>		Livskraftig (LC)	8/27/2008
Spretthaler	<i>Isotomurus palustris</i>		Livskraftig (LC)	8/27/2008
Spretthaler	<i>Isotomurus unifasciatus</i>		Livskraftig (LC)	8/27/2008
Spretthaler	<i>Lepidocyrtus cyaneus</i>		Livskraftig (LC)	8/27/2008
Spretthaler	<i>Orchesella cincta</i>		Livskraftig (LC)	8/27/2008
Spretthaler	<i>Parisotoma notabilis</i>		Livskraftig (LC)	8/27/2008
Spretthaler	<i>Sminthurides schoetti</i>		Livskraftig (LC)	8/27/2008
Spretthaler	<i>Sminthurinus elegans</i>		Livskraftig (LC)	8/27/2008
Spretthaler	<i>Sphaeridia furcata</i>		Sårbar (VU)	5/27/2008
Spretthaler	<i>Sphaeridia pumilis</i>		Livskraftig (LC)	8/27/2008
Tovinger	<i>Bombylius (Bombylius) major</i>	stor humleflue	Livskraftig (LC)	4/9/2010
Veps	<i>Andrena cineraria</i>	praktsandbie	Livskraftig (LC)	5/26/2019
Veps	<i>Colletes cunicularius</i>	vårsilkebie	Livskraftig (LC)	5/7/2008
Veps	<i>Megachile lagopoda</i>	storbladskjæerbie	Kritisk truet (CR)	7/17/2021
Veps	<i>Osmia spinulosa</i>	kystmurerbie	Livskraftig (LC)	6/14/2008

Tiltakslogg, grunneiers/drifters notater

[Her er det plass for grunneier å føre inn sine egne notater som gjelder gjennomføring av tiltakene. Ved å ha slike notater samla, vil det være lettere å sammenstille erfaringene når planen skal revideres. Husk å sett av nok plass/flere sider for dette.]

AREAL/DELOMR ÅDE:	TYPE TILTAK (EKS SLÅTT, RYDDING, BEITING)	PERIODE	ANTALL DAGSVERK / TIMER	ÅR

Overvåkning, log

[I enkelte tilfelle kan f. eks grunneier/bruker ha interesse av/artskunnskap nok til å telle opp enkeltindivider av særskilte planter innen et avgrensa fast, område på noen få m² hver sesong. Dette kan være verdifull artsinfo å legge til rette for. Å fylle ut en slik tabell kan da være et (overvåknings)tiltak som nevnes under 2.9.3:]

POSISJON/FELT:	ART	DATO	ANTALL INDIVIDER	ÅR
Sone 1	Stavklokke	11.07 (Thylén)	8-10 individer	2012
Sone 1	Stavklokke	6.07 (Hertzberg)	30-40 individer	2020
Sone 2	Stavklokke	6.07 (Hertzberg)	3 individer	2020

Biofokus

– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2024–016
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-320-6

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no